

Dossier caminada de Benilloba a Gorga

Benilloba

Antiga alqueria musulmana. L'any [1317](#) pertanyia a [Bernat de Cruïlles](#). El 1357 les tropes castellanes de l'[infant Ferran](#) atacaren la població, i foren rebutjades pels seus habitants. Comptava amb 330 famílies de [moriscos](#), uns 1.485 habitants aproximadament, prèviament a la seua [expulsió](#) l'any [1609](#). Als inicis del segle [xvii](#) fou possessió dels comtes d'[Aranda](#), els quals atorgaren la segona carta pobla l'any [1611](#). El senyoriu de Benilloba entrà en la casa dels comtes de [Revillagigedo](#) el [1757](#), qui no el desvincularen, malgrat les disposicions desvinculadores, fins a l'any [1955](#), any en què cediren, veneren i transferiren els drets senyorials subsistents a un particular. Continua vigent, com a cas excepcional en el [País Valencià](#), el senyoriu de Benilloba.

Al seu terme, de 9,5 km², es troba l'[Aitana](#) que amb els seus 1.558 m. és la major altura de la [Província d'Alacant](#). També són interessants els paratges del Salt, La Creueta, els Tolls del riu Frainós, on apareixen restes d'un aqüeducte musulmà i de dos antics molins fariners.

Església de la Nativitat.

•Casa Fortalesa. Fou palau dels comtes de Revillagigedos el XIX conservava una torre; avui només romanen la porta principal i vestigis de tipus islàmic.

Penàguila

Geografia

Situat en el domini prebètic valencià, el municipi de Penàguila s'estén des de l'[Ull del Moro](#) (1051 m), a l'oest, fins a l'alt de la Creueta, a l'est, formant part dels vessants septentrionals de la serra d'[Aitana](#) i obert cap a la [foia d'Alcoi](#). Recorre el terme longitudinalment el riu de [Frainos](#), que afluïx en el riu Bolet.

La localitat està enclavada en el vessant occidental de la Serra d'Aitana. Es comunica, a través de la CV-70 que enllaça amb l'autovia A-7, amb [Alacant](#) i [València](#). Limita amb els termes municipals d'[Alcoleja](#), [Alcoi](#), [Benasau](#), [Benifallim](#), [Benilloba](#), [Cocentaina](#), [Gorga](#), [Relleu](#), [Sella](#) i la [Torre de les Maçanes](#).

El clima és [mediterrani](#), matisat per l'altitud i la seua localització a l'interior, a les valls d'Alcoi, amb una temperatura mitjana anual de 14,5 °C i unes precipitacions de 536 mm.[\[1\]](#)

Història

D'origen musulmà, la vila estigué totalment emmurallada, i actualment es conserven restes dels murs i algunes torres; així com diversos casalots senyorials. En el segle XIII serà protagonista el seu [castell](#) degut a les insurreccions d'[Al-Azraq](#). Dominats els sublevats en l'any [1258](#),

els [mudèjars](#) seran expulsats de la població, que va quedar així despoblada. El rei [Jaume I d'Aragó](#) en fou el primer senyor, el qual en document fet a [Cocentaina](#) el 18 de juny de 1258 donà la senyoria de Penàguila al cavaller [Ximèn Peres d'Orís](#). Després de la segona sublevació, en la qual morirà [al-Azraq](#), les terres seran entregades (1276) als ballesters que defensaven el [castell](#), i per tant, fou repoblada amb cristians de natura.[2] Un descendent de Ximèn Peres d'Orís, Joan Ximèn d'Orís, senyor de Penàguila, en vengué les terres a Bernat de Cruïlles, ja senyor de Penàguila. L'any 1338 [Pere III el Cerimoniós](#) va fortificar-lo, i encarregà la seua defensa a [Sanxo Lopez de Boltaina](#). Fou vila reial amb dret a vot en les [Corts Valencianes](#). Fins a l'any 1535 depengueren de la seua parròquia les esglésies d'[Alcoleja](#), [Ares](#), [Benigali](#) i [Beniafe](#). Pertanyé durant els segles XV i XVI a la família Fenollar i després als marquesos de [Guadalest](#).

Demografia

Ha tingut sempre un alt índex de població, perquè l'[expulsió dels moriscos](#) no va afectar-la, així com el fet que en el [segle XVIII](#) s'hi instal·laren tres fàbriques de mantes morellanes (més de 1.000 habitants); fins i tot, en el present segle ha sofrit una contínua regressió arribant als 334 veïns (penaguilencs o penaguilers) l'any 2006.

Monuments d'interés

- Porta medieval "El Portalet".
- Casa dels Fenollars.
- Casa dels Moncada.
- Jardí de Santos.
- Font dels 30 canons.
- Castell de Penàguila.

Història

Es considera la possibilitat que hi haguera un substrat anterior del [segle XI](#), encara que la fortificació és de l'època almohade, al s. XII, i seria el centre de l'aljama musulmana. El castell va ser conquerit pels cristians el 1245, que el perderen dos anys després amb la revolta d'[Al-Azraq](#).

El bàndol cristià el recuperà el 1258 i el musulmà ho féu prop del 1276. Aquesta nova ocupació no durà massa, atès que eixe mateix any morí Al-Azraq a [Alcoi](#). Tornà a estar al front de batalla el 1356, en les guerres entre la [Corona d'Aragó](#) i el [Regne de Castella](#). A partir del segle XVI, el castell perdé la seua funció militar i quedà abandonat.

Descripció

El conjunt del castell és de planta irregular, amb les muralles adaptades a les dificultats del terreny, i ocupa una extensió considerable.

Hi ha una torre, de planta quadrada, amb un [aljub](#) i una sala amb la volta enfonsada parcialment. En una cota inferior, hi romanen restes de muralles i les bases quadrades de les torrasses.

A la part de llevant es pot apreciar part del quadrat que possiblement hi protegia la porta, així com la fossa seca, ara una superfície aplanada, que tenia per objectiu separar la cima del castell de la del costat, per guanyar en capacitat defensiva.

Benasau

Història

Població d'origen musulmà. Fou ocupada a mitjans del segle XIII per [Jaume I](#). Lloc de [moriscos](#) que amb la sublevació d'[Al-Azraq](#) i la subsegüent [expulsió](#), gairebé es va despoblar. L'any [1609](#) tenia uns 145 habitants (benasauers). A partir del [1535](#) entrà a formar part de la rectoria d'[Alcoleja](#), de la qual es va separar posteriorment.

Geografia[[modifica](#)]

Ubicat en un terreny molt esquerp, compta amb paratges com [Ares del Bosc](#), despoblat morisc o el naixement del riu Frainós. Altres excursions són les que, per la serra [Serrella](#), ens acosten fins a la Coveta de les Tres Creus o a la Fonteta Picó. El seu terme té 9,0 km².

Edificis d'interés

El seu patrimoni es concreta en:

- Església de Sant Pere**. Del segle XVIII, restaurada recentment.
- La torre del Palau dels Barons de Finestrat**. És l'única construcció que roman del que hagué de ser un palau fortificat.
- Ermita de santa Maria dels Àngels d'Ares**. S. XVII – XVIII.

La **Torre del Palau dels Barons de Finestrat** és un monument arquitectònic ubicat a la vila de [Benasau](#), a la comarca del [Comtat \(País Valencià\)](#). Està declarada com a [Bé d'Interés Cultural](#).

La construcció, que data del segle XVI, forma part de la casa-palau, al centre de la localitat. És de planta quadrada, amb 5 metres de costat, que es va inclinant en la vertical segons avança l'altura, la qual arriba als 16 metres.

Està feta amb [maçoneria](#) irregular unida amb [morter](#), tot i que les cantonades han estat reforçades amb [carreus](#) de mida uniforme i regular. En la part tocant a la casa, aquestos carreus s'interrompen a la part inferior quan es troben amb la coberta de l'edifici, la qual cosa fa pensar que tot el recinte es va aixecar en el mateix període.

La [coberta](#) és a dues aigües, mentre que els forats que exerceixen de finestres manquen d'elements decoratius. Es considera que les [finestres](#) més altes corresponen als buits originals, mentre que els de nivells inferiors han estat ampliat amb el pas del temps

Gastronomia

El seu plat típic és la pericana.

Gorga

Història

L'actual població és d'origen musulmà, igual que el veí [castell de Travadell](#), [Jaume I](#) va conquerir-la atorgant-li privilegis i el títol de vila, dedicant la [mesquita](#) sub invocatione Assumptionis Beatae Mariae Virginis,[1] com era costum al S. XIII. L'any [1248](#) va donar-la a [Domenec Pérez](#) perquè la repoblara. Posteriorment va posseir la baronia [Roger de Llúria](#), el [1235](#) s'erigí en senyoriu independent d'[Alcoi](#) després de la sentència del plet formulat sobre l'herència de l'almirall. El senyoriu fou també propietat del marquès de [Guadalest](#) i del d'Ariza.

Al segle XVIII, Gorga fou el bressol del fabulista [Vicent Olcina](#).

Economia i demografia

L'economia és [agrícola](#) i [ramadera](#). Les terres conreades es dediquen a [ametla](#), [olivera](#) i fruiteres, especialment [bresquilla](#) i [pruna](#). El bestiar llaner i les granges de pollastre representen el sector ramader. D'indústria no n'hi ha, a poques penes podríem parlar de [tèxtil](#), influència de la zona, i unes [almàsseres](#) que encara s'hi conserven. El gentilici dels seus habitants és gorguers. El cens de [2003](#) enregistrà 252 habitants.

geografia

Situat en la confluència de les [valls de Seta](#) i de [Travadell](#), a la vora dreta del [riu Seta](#), entre les serres d'[Alfaro](#) i de la [Serrella](#), el seu terme, de 9,1 km², és força accidentat, farcit de barrancs i muntanyes i presenta gran atractiu per a les excursions a peu.

Edificis d'interés

Església de l'Assumpció

Al poble es conserven alguns casalots pairals que donen testimoni de la seua història i rajoletes amb representació de sants catòlics, els anomenats "sants de carrer"; els monuments més característics són:

- L'església de l'Assumpció: construïda en estil [barroc](#), en [1742](#) conserva una imatge de la Mare de Déu de Gràcia, del segle XVI, el retaule de Sant Gregori i obres atribuïdes a [Joan de Joanes](#), [Vicent López](#) i [Esteve Bonet](#).
- [Palau del Marquès d'Ariza](#).

En el capítol de curiositats podríem comentar que Gorga fou coneguda per l'existència d'una raça especial de [gossos](#) i [galls](#), lamentablement perdudes, a hores d'ara.

Festes majors[\[modifica\]](#)

Les Festes Majors se celebren la primera setmana de setembre, el diumenge és el dia més solemne amb la processó de la imatge de la Mare de Déu de Gràcia i l'acte sacramental que representa la miraculosa troballa de la imatge davall una campana. El "Pa Beneït", en honor a Sant Blai, se celebra el primer diumenge de febrer amb la benedicció de gegantins pans. La "Festa dels Llauradors" té lloc el 26 de desembre.